

Innst. S. nr. 78

(2001-2002)

Innstilling fra samferdselskomiteen om forlengelse av midlertidig statlig forsikringsansvar for norske luftfartøy og lufthavner ved skader på tredjepart som følge av krigs- og terrorhandlinger

St.prp. nr. 38 (2001-2002)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I proposisjonen bes det om Stortingets samtykke til forlengelse av det midlertidige statlige forsikringsansvaret for norske luftfartøy og lufthavner ved skader på tredjepart som følge av krigs- og terrorhandlinger som omhandlet i St.prp. nr. 27 (2001-2002), jf. Innst. S. nr. 25 og Stortingets vedtak av 22. november 2001.

Det vises også til St.prp. nr. 103 (2000-2001), jf. Innst. S. nr. 6 og Stortingets vedtak 26. oktober 2001.

Ordringen foreslås forlenget fra og med midnatt 30. januar 2002 til og med 31. mars 2002, ettersom det anses å være et uendret behov for å videreføre forsikringsordningen.

For å kunne håndtere en situasjon hvor det ultimo mars 2002 fortsatt viser seg å være et reelt behov for å forlenge det statlige forsikringsansvaret, ber departementet om fullmakt til å forlenge dette forsikringsansvaret etter 31. mars 2002 med én måned om gangen frem til og med 31. desember 2002.

Departementet vil i denne sammenheng måtte basere seg på de til enhver tid gjeldende retningslinjer fastsatt av EUs organer.

Som bakgrunn for saken kan vises til at staten siden 24. september 2001 har erstattet bortfallet av forsikring - for skader på tredjepart som følge av krigs- og terrorhandlinger - som omfattet norske fly- og helikopterselskaper, samt lufthavner. Ordningen omfattet den første tiden 8 fly- og helikopterselskap samt 2 lufthavner, og ble fra 24. oktober 2001 midnatt forlenget med ytterligere 30 dager.

Etter forutgående varsel til selskapene, endret departementet med virkning fra 4. november 2001 innslagspunktet (excess-punktet) for det statlige dekningsomfanget for denne forsikringsordningen fra 50 mill. USD til 150 mill. USD for flyselskap, fra 10 mill. USD til 150 mill. USD for helikopterselskap, samt fra 10 mill. USD til 50 mill. USD for lufthavner.

Selskapene måtte således tegne forsikring i markedet opp til nevnte innslagspunkt. Premien ble også endret slik at den utgjorde 0,35 USD per passasjer per flygning for dekning fra 150 mill. USD til 1 000 mill. USD, og ytterligere 0,35 USD per passasjer per flygning for dekning inntil 1 750 mill. USD. Siden 4. november 2001 har ingen selskaper tegnet forsikring for høyere beløp enn 1 000 mill. USD. For Oslo lufthavn, Gardermoen (OSL) er premien fastsatt til 33 pst. av premien for deres ansvarsforsikring.

Fra midnatt 23. november 2001 ble ordningen forlenget til midnatt 31. desember 2001. Fra da av omfattet den kun 4 flyselskap og OSL.

Den 20. desember 2001 ble premien for flyselskapene endret fra 0,35 til 0,45 USD for dekning fra 150 mill. USD til 750 mill. USD. For tilleggspremie - for forsikringsdekning opp til 1 000 mill. USD - ble det innført en ytterligere økning på 0,25 USD.

2 av flyselskapene *reduserte* sin forsikringsdekning fra 1 000 mill. USD til 750 mill. USD fra den dagen premieøkningen tok til å gjelde. Samtidig vedtok departementet å forlenge ordningen på de nye premievilkårene til midnatt 30. januar 2002.

Gjensidige NOR har administrert ordningen iht. kontrakt av 15. oktober 2001 med departementet, og kontrakten vil søkes justert i lys av endrede forutsetninger for kontrakten.

EUs organer har foreløpig lagt opp til at forsikringsordningene avsluttes 31. mars 2002. I lys av dette foreslås at det statlige norske forsikringsansvaret også forlenges fra og med midnatt 30. januar 2002 til og med midnatt 31. mars 2002 - på det vilkår at det ikke blir reetablert et privat kommersielt marked og at EUs organer har utarbeidet nærmere retningslinjer.

Departementet vil fortsatt måtte legge stor vekt på de ordninger EUs organer måtte komme frem til.

Ut fra beregninger pr. 25. oktober 2001 utgjorde samlet eksponering for staten 285 mrd. USD, per 5.

november 2001 om lag 160 mrd. USD og per 1. januar 2002 utgjorde den samlede eksponeringen 99,5 mrd. USD.

Fra forsikringsmarkedet er det opplyst at det fortsatt er lite positiv utvikling på det internasjonale markedet for flyforsikring.

Departementet vil tilstrebe å fastsette en premie som så langt mulig avspeiler risikoen, og dermed også bidra til å reetablere et kommersielt flyforsikringsmarked. Det forutsetter at departementet ved eventuell forlengelse tar nødvendig forbehold med hensyn til endringer i markedet, samt til dekningsomfang og premiens størrelse.

Med bakgrunn i ovennevnte, bes det om fullmakt til å kunne forlenge ordningen frem til og med 31. mars 2002.

Videre bes det om fullmakt til å kunne forlenge det statlige forsikringsansvaret etter 31. mars 2002 med én måned om gangen frem til og med 31. desember 2002, hvis det ultimo mars fortsatt anses å være behov for forlengelse av ordningen.

Departementet vil i likhet med EU aktivt forsøke å bidra til å avvikle den statlige forsikringsordningen. Samferdselsdepartementet antar at en ytterligere skjerpelse av vilkårene for den statlige forsikringsordningen på sikt vil kunne bidra til en reetablering av et privat kommersielt forsikringsmarked.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigrun Eng, Bjørgulv Froyn, Tomas Norvoll og Oddbjørg Ausdal Starrfelt, fra Høyre, Anne Berit Andersen, Sverre J. Hoddevik, Hans R. Kjæstad og lederen Petter Løvik, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen og Heidi Sørensen, fra Kristelig Folkeparti, Odd Holten og Jan Sahl, og fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, har ingen merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Thore A. Nistad og Kenneth Svendsen, viser til proposisjonen der det fremkommer hvordan forskjellige europeiske land behandler samme problemstilling. Det er etter disse medlemmers syn helt nødvendig at Norge også følger opp de flyselskap som er registrert i Norge med en forlengelse av det statlige garantiansvaret, slik at flytrafikken ikke stopper 1. februar 2002.

Disse medlemmer er enig i Regjeringens vurdering om at ordningen bør avvikles så snart dette er mulig, og i at forsikringsansvaret utvides til å gjelde frem til og med 31. mars 2002. Disse medlemmer ber Regjeringen intensivere arbeidet med å reetablere

et privat forsikringsmarked for disse tjenestene, slik at risikoen overføres fra staten og til forsikringsselskapene. Disse medlemmer ber videre Regjeringen samarbeide med andre nasjoner som har samme type problemstilling, slik at en privat løsning snarest mulig kan reetableres.

Disse medlemmer vil på nytt vise til de korte tidsfrister Stortinget får til å behandle en sak hvor tapsbeløpene kan bli meget betydelige. Disse medlemmer ber derfor om at en eventuell ny sak fremmes for Stortinget med akseptable tidsfrister.

Disse medlemmer vil imidlertid vise til det betydelige ansvaret staten påtar seg gjennom forsikringsordningen, noe som tilsier at Stortinget selv bør gjøre de nødvendige avgjørelser. Disse medlemmer mener derfor at en forlengelse av ordningen ikke bør gjennomføres uten Stortingets samtykke, og går derfor imot forslaget om delegert myndighet for Samferdselsdepartementet til månedsvis forlengelse av ordningen.

Disse medlemmer vil derfor stemme imot siste ledd i forslag til vedtak.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår til at Stortinget gjør slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan forlenge avtaler om statlig forsikringsansvar for luftfartøy operert av norsklicensierte fly- og helikopterselskaper samt for norskregistrerte SAS-fly. Forsikringsansvaret omfatter kun skader på tredjepart, eksklusive selskapets passasjerer og ansatte, som følge av krigs- og terrorhandlinger. Slike avtaler kan også inngås med norske lufthavner som ikke er dekket av statens selvassurans. Avtalene skal forlenges på følgende vilkår:

1. Tilsagn om statlig forsikringsansvar kan gis på inntil 1 000 mill. USD per skadetilfelle. Forsikringsansvaret overfor det enkelte selskap skal, med unntak for lufthavner, fortsatt begrenses til å erstatte bortfall av tidligere krigsansvarsforsikring.
2. Selskap som får forlenget avtale om statlig forsikringsansvar skal betale premie.
3. Det statlige forsikringsansvaret kan gjelde til og med 31. mars 2002, regnet fra og med 31. januar 2002.

Samferdselsdepartementet gis fullmakt til å forlenge det statlige forsikringsansvaret etter 31. mars med én måned om gangen frem til og med 31. desember 2002.

Oslo, i samferdselskomiteen, den 22. januar 2002

Petter Løvik
leder og ordfører

Geir-Ketil Hansen
sekretær